

PEDAGOGIK MAHORAT

7(2)
2024

MUNDARIJA

№	Familiya I.Sh.	Mavzu	Bet
ANIQ VA TABIIY FANLARNI O‘QITISH			
1.	BAXRANOVA Dilnoza Axmedovna	“Mnemonikani rivojlantirish” metodi orqali, kreativ usulda “Aminokislotalar” mavzusini o‘qitish metodikasi	7
2.	GENJEMURATOVA Gulkhan Perdebaevna	Oliy ta’lim muassasalarida organik kimyo fanini integrativ yondashuv asosida o‘qitish metodikasining nazariy asoslari	11
3.	QAHHOROV Siddiq Qahhorovich, ILXOMOV Xurshid Ilxomovich	Talabalarni fanga oid kompetentligini rivojlantirishda qishloq xo‘jalik mahsulotlarini yetishtirish va quritish texnologiyasidan foydalanish	16
4.	ISLOMOV San‘at Mash‘al o‘g‘li	Uchburchak o‘xshashligiga doir misollarni yechishning bir necha usullari	24
5.	KHAKIMOVA Sanobar Samandarovna	Use of innovative technologies in teaching the science of programming paradigms in higher education	30
6.	QURBONOV G‘ulomjon G‘afurovich, IBODULLAYEVA Farangiz Sheraliyevna	Fazoviy geometrik shakllar mavzusini interfaol usullar yordamida o‘qitish metodikasi	36
7.	RAXMATULLAYEVA Anor Qayrullayevna	Umumta’lim maktablarida biologiya fanini o‘qitishda Blum taksonomiyasini qo‘llash	43
8.	TOSHEV Salimjon Nurboboyevich, TURDIYEV Ja‘farbek Sunnat o‘g‘li, RAUFOVA Ruhshona Sirojiddin qizi	Fizika fanini o‘qitishda laboratoriya va amaliy darslarni baholash asosida talabalarning bilimlarini tekshirish va oshirish	48
9.	TURSUNOV Adizjon Nurali o‘g‘li	Bo‘lajak fizika o‘qituvchilarining metodik kompetentligini rivojlantirish	54
10.	IBRAGIMOV Alimjan Artikbayevich, XOLMURODOVA Zuhra Nishonovna, BULATOV Ruslan Ulug‘bekovich	Dasturlash tillarini o‘qitish muammolari - kompyuterli modellashirishning negizi sifatida	58
11.	ARABOV Jasur Olimboyevich	Talabalarning kasbiy kompetentligini masalalar yechish usullari vositasida rivojlantirish	65
12.	NIYOZOV Erkin Dilmurodovich, SAIDOV Olimjon Amon o‘gli, SHUKUROV Hidoyat O‘ktam o‘g‘li	Innovatsion usullardan foydalangan holda kimyo darslarini tashkil qilish va ularni qo‘llash	71
JISMONIY MADANIYAT VA SPORT			
13.	BOBOEVA Zarifa Jahonqulovna	Adaptiv jismoniy madaniyat pedagogikasining aksiologik yondashuvlari	75
14.	САЛИХОВ Тимур Мансурович	Педагогико-психологические особенности формирования знаний о спортивном туризме у будущих учителей физической культуры	79
15.	ESHPO‘LTOV Sardorbek Sobirjonovich	Zamonaviy boksda zarbalar aniqligi, vestibulokinetik mashqlar samaradorligi	83
SAN‘AT			
16.	РАЖАБОВА Нодира Фаттаевна	Хроматические интервалы в курсе сольфеджо	87
17.	KARIMOVA Maxfuza Vaxobovna	Saraxborlar namudlari ijrosini talabalarga o‘rgatishda yangi samarador uslub	91
18.	RAJABOV Hikmat Jumaevich	Qashqar rubob fanini o‘rganishda muammo va yechimlar	98

- a) Toq b) cheksiz c) juft
2. Prizma diagonallari soni qaysi formula bilan topiladi?
a) $n(n-3)$ b) $2n$ c) $n-3$
3. Qanday jism ko‘pyoq deb ataladi?
a) yassi ko‘pburchaklar bilan chegaralangan jism
b) yon yoqlari to‘g‘ri to‘rtburchaklardan iborat prizma
c) asoslari parallelogrammdan iborat prizma
4. Kub qanday ko‘pyoq ?
a) qavariq b) botiq c) og‘ma

Dars yakunida guruhlar yig‘gan kartoshkalari bo‘yicha ballarni hisoblab g‘olib bo‘lgan jamoani e‘lon qilamiz hamda dars jarayonida yaxshi qatnashgan o‘quvchilarni baholaymiz.

Xulosa. Talabalarga “Fazoviy geometrik shakllar” mavzusi interfaol usullar yordamida ta’lim berish qiziqishga intilish va o‘rganishlarini oshirishga yordam beradi. Ta’lim jarayonida o‘quvchilarga fazoviy jismlar, ko‘pyoq, prizma, parallelepiped, kub, piramida va boshqa shakllar haqida bilim berilishi, ta’lim oluvchilarga yangi mavzuni o‘rganishda yordam bera olish uchun interfaol usullar keng qo‘llanildi. Ushbu ishda matematika darslarida raqamli texnologiyalarni qo‘llash, o‘quv-tarbiya jarayoniga integratsiyani oshirish, darslarni zamonaviy kompyuter dasturlari asosida o‘tkazish orqali amalga oshirildi. Dars jarayonida didaktik o‘yinlardan foydalanish, darslarni individuallashtirish va o‘quvchilarni bilimlarini mustahkamlashga yo‘l qo‘ymoqda, unda “Kungaboqar” metodidan foydalanish va testlar orqali o‘quvchilarni baholash masalasi ko‘rib chiqildi. Talabalar bajaradigan testlar orqali olgan bilimlarini mustaqil nazorat qilishlariga erishiladi.

Adabiyotlar:

1. Иноятлов У.И, Замонавий узлуксиз таълим муаммолари: инновация ва истиқболлар. // Халқаро илмий конференция. 2018 й. -5 б.
2. Irby T.L. Instructor Competencies Needed to Develop Instructional Strategies for Mobile Learning in Fields of Agricultural Education: Diss. – 2014.
3. Kurbonov G. (2022). Didactic possibilities of teaching general subjects on the basis of digital educational technologies. // Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities, 2(1.5 Pedagogical sciences).
4. Rasulov T., Kurbonov G. (2022). Developing students'creative and scientific skills with modern educational technologies. // Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities, 2(1.5 Pedagogical sciences).
5. Анапияев Ф. Аниқ фанларни ўқитишда интерфаол ўқитиш методлари // Маъруза матни. Т-2011. URL: <https://matematika.uz/2017/03/interfaol-metodlar/>

UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA BIOLOGIYA FANINI O'QITISHDA BLUM TAKSONOMIYASINI QO'LLASH

Raxmatullayeva Anor Qayrullayevna,

Chirchiq davlat pedagogika universiteti Biologiya kafedrası dotsenti v.b.,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori(PhD)
a.raxmatillayeva@cspi.uz

Maqolada umumta'lim maktablarida biologiya fanida o'quvchilar mustaqil ta'limini Blum taksonomiyasi asosida tashkil etish bosqichlari, mohiyati va metodikasi berilgan. O'quvchilar mustaqil ta'limi natijasida erishiladigan yutuqlar bayon etilgan.

Kalit so'zlar: biologiya, mustaqil ta'lim, taksonomiya, kognitiv, affektiv, psixomotor, bilish, tushunish, qo'llash, tahlil, sintez, baholash.

ПРИМЕНЕНИЕ ТАКСНОМИИ БЛУМА ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ БИОЛОГИИ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛАХ

В статье представлены этапы, сущность и методика организации самостоятельного обучения учащихся биологии в общеобразовательных школах на основе таксономии Блума. Описаны достижения, достигнутые в результате самостоятельного обучения студентов.

Ключевые слова: биология, самостоятельное обучение, таксономия, когнитивное, аффективное, психомоторное, знание, понимание, применение, анализ, синтез, оценка.

APPLICATION OF BLOOM'S TAXONOMY IN TEACHING BIOLOGY IN SECONDARY SCHOOLS

The article presents the stages, essence and methodology of organizing independent education of students in biology in secondary schools based on Bloom's taxonomy. Achievements achieved as a result of independent education of students are described.

Keywords: biology, independent learning, taxonomy, cognitive, affective, psychomotor, knowledge, understanding, application, analysis, synthesis, evaluation.

Biz bugun zamonaviy bilim va tabiiy fanlarni puxta egallab, katta umid va ishonch bilan hayotga qadam qo'yayotgan, ertangi kunimizning hal qiluvchi kuchi bo'lgan ming-minglab farzandlarimiz kamolida o'qituvchi va murabbiylarimizning beqiyos hissasi borligini yaxshi bilamiz va sizlarning bu ulug' xizmatlaringizni yuksak qadrlaymiz.

Sh. M. Mirziyoyev

Kirish. “Biologiya – bu dalillarga asoslangan tizimli metodologiyaga rioya qilgan holda tabiiy va ijtimoiy dunyoni bilish va tushunishga intilish hamda shu bilimlarini amaliyotga tadbiq etish. Milliy yuksalish yo'lida rivojlanayotgan Yangi O'zbekistonni iqtisodiyotiga mos ijtimoiy-iqtisodiy siyosatni shakllantirish – zamon talablariga javob beradigan, yuqori malakali mutaxassis kadrlarni tayyorlash va mazkur jarayon samaradorligini ta'minlovchi kasbiy ta'lim mazmunini takomillashtirishni taqozo etmoqda. O'zbekiston Respublikasida o'qituvchi kadrlarning ma'naviy qiyofasiga aqliy salohiyatiga hamda kasbiy mahoratiga nisbatan alohida mas'uliyat yuklangan. Prezidentimiz Shavkat Miromonovich Mirziyoyev asarlarida ham ustoz degan ulug' kasbning mas'uliyatli tomonlari, xalqimiz ustoz va murabbiylarimizga bo'lgan faxr tuyg'usi o'z aksini topgan. Ular mamlakatning intellektual salohiyatini oshirishda, davlat ta'lim standarti talablariga javob bera oladigan, yetuk, raqobatbardosh kadrlar tayyorlashda muhim omil hisoblanadi.

Maqsad. Bloom taksonomiyasining asosiy maqsadi o'quvchini mustaqil o'rganishi, o'quv jarayonida faol va mustaqil muloqot qila oladigan darajada tarbiyalashdan iborat. Blum taksonomiyasi – o'quvchi erkinligini ta'minlagan holda fanlararo kontekstda berilgan mavzuni har tomonlama tahlil qilishga qaratilgan topshiriqlar bilan birgalikda amalga oshirilgan texnologiya.

Materiallar va metodlar. Har bir o'qituvchining hayotidagi asosiy maqsadi maktabda olgan bilim va ko'nikmalaridan raqobatbardosh, hayotda o'rinli foydalanish va zamon talablari asosida fuqarolarni tarbiyalashdir.

Maktab darslari turkumini rejalashtirishda men dasturning etti modulini darslarimga integratsiyalashuvini hisobga oldim. Shu bilan birga metodlardan unumli foydalanishda o'quvchilarning yosh xususiyatlarini ham hisobga olishim kerak. O'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirishga, ularning o'sishiga hissa qo'shadigan tetiklik daqiqalaridan foydalanishni ham o'yladim. Qisqa muddatli bosqichli “Blum” taksonomiyasi bo'yicha bilish, tushunish, qo'llash, to'plash, baholash bosqichlari sifatida rejalashtirdim. Blum taksonomiyasi men uchun juda samarali yondashuv bo'ldi. Masalan, darslarimdan birini olganimda o'quvchilarni guruhlariga bo'lib, ichki sekretsiya bezlari ichidagi qalqonsimon bez funksiyasidan unumli foydalanib, guruh, juftlik va individual topshiriqlar berdim. O'quvchilar bir-birlarini tinglaydilar, fikr almashadilar, bir-birlarini tinglaydilar, muhokama qiladilar, fikr to'playdilar, hamkorlikda bilimlarni birgalikda yaratish orqali tushuncha va ko'nikmalar shakllantiradi.

Muhokama va natijalar. Qalqonsimon bezning tuzilishi va funksiyasi haqidagi darsimning maqsadi: Qalqonsimon bezning faoliyati buzilganda yuzaga keladigan anomaliyalarni tushuntirdim. O'quvchilarni tanqidiy fikrlashga, fikrni erkin bayon etishga o'rgatadi, hamkorlikda ishlash odatini shakllantiradi.

Kutilayotgan natija: Qalqonsimon bez buzilganda paydo bo'ladigan kasalliklar belgilari, miksedema, gerpes, kretinizm va plevra kasalliklarining oldini olishni biladi va ajrata oladi.

Darsda qo'llaniladigan usullar: “Tasavvur”, “O'rgimchak to'ri”, “Baliq skeleti”, “Besh barmoq”, “To'liqsiz gap”, “O'ylang, birlashing, baham ko'ring”, “Savol berish” usullari.

Materiallar: interfaol doska, stikerlar, plakatlar, markerlar, baholash varaqalari.

“Qalqonsimon bezning tuzilishi va funksiyasi” mavzusida ochiq dars o'tdim. Darsda maktab direktori va bir qancha o'qituvchilar ishtirok etishdi. O'quvchilar bilan salomlashib, psixologik tayyorgarlik ko'rdik. Ushbu yangi usul bilan dars davomida o'rnatilgan an'anamiz bo'yicha darsga qiziqish uyg'otish maqsadida hamkorlik muhitini yaratdim. Men o'quvchilardan kelgusi haftada erishgan yutuqlari haqida aytib berishlarini so'radim. Men ikkinchisini birining aytganini takrorlamasligi haqida ogohlantirdim. O'quvchilar kelajakdagi yutuqlarini to'liq ifoda eta olmadilar, biroq ba'zi o'quvchilar erishgan yutuqlari haqida qiziqish bilan gapirib, boshqalarni o'ylashga undadilar. Fikrlash qobiliyati rivojlandi va sinfda yaxshi muhit yaratdim.

1. Bilish bosqichi: “O'rgimchak to'ri” usuli yordamida o'qitish va ta'limning yangi usullari bo'yicha uy vazifasini so'radim. O'quvchilar aylanada turib, ipga tegib savollarga aniq javob berdilar va o'zlari savol berdilar. Bu usul o'quvchilarning xotirasini rivojlantirishda samarali hisoblanadi. Topshiriqda o'quvchilar savol-javob orqali bir-birlari bilan dialog qurdilar. Darsga qiziqqan “to'polonchi” darajasidagi qo'pol o'quvchilar ham qatnashib, qanday modda, qayerdan ajralib chiqadi, qanday vazifani bajarishi haqida savol berdi. Ba'zi o'quvchilarim savolga to'g'ri javob bera olmaganlarida, men o'sha o'quvchiga savolni tushuntirib, misol keltirish orqali yo'naltirish savolini berdim. O'quvchilarimdan qaysi biri darsda faol qatnashganini yoki qaysi o'quvchi uy vazifasiga tayyor emasligini kuzatdim. Kelgusi topshiriqlarda shu o'quvchilarni darsga ko'proq jalb etishga harakat qildim. Bu vazifani bajarish natijasida eslab qolish qobiliyati rivojlanadi.

O'quvchilarni guruhlariga bo'lishda inson tanasidagi a'zolar (jigar, o'pka, yurak, miya) rasmlari yordamida ularni ajratdim. Har bir guruh o'z guruhidan guruh sardorini sayladi. Guruh qoidalarini eslab, hamma guruh qoidalariga va guruh rahbariga bo'ysunishini aytdi. Guruhlarga bo'linish orqali yangi dars mavzusini biladi, farqlaydi. “Tafakkur” usuli bilan yangi dars haqida tanqidiy fikr yuritish maqsadida “Ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish” mavzusidan foydalanib, interfaol doskaga so'zli boshqotirma qo'yib, yangi dars mavzusini ochdim. O'quvchilar “qalqon” javobini o'ylab topishdi, guruh bilan muhokama qilishdi, bir-birlarining fikrini solishtirishdi. Bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning idrokini tezlashtiradigan, tushunishlarini osonlashtiradigan, o'qituvchiga darsni o'tishga yordam beruvchi juda muhim vosita hisoblanadi. «Bu topshiriqda “Tanqidiy fikrlashga o'rgatish” modulidan foydalandim. Shunday qilib, biz yangi dars mavzusi “Qalqonsimon bezning tuzilishi va funksiyasi” ekanligini bilib oldik.

2. Tushunish bosqichi: Dars davomida guruhlariga: birinchi “Jigar” guruhiga tiroksin gormoni tarkibiga nimalar kiradi? Ikkinchi “Yurak” guruhi uchun kattalarda qalqonsimon bez necha grammni tashkil qiladi? Uchinchi “O'pka” guruhi uchun qalqonsimon bezning vazni va hajmi qaysi yoshda kamayadi? va to'rtinchi “Miya” guruhiga yangi tug'ilgan chaqaloqlarda qalqonsimon bezning og'irligi qancha? Men ularga shu kabi savollar berdim va shu bilan birga fikrlarini isbotlash uchun plakat va markerlar berdim. O'shanda guruh a'zolarining har tomonlama o'ylashlari, mustaqil izlanishlari, yaxshi fikr bildirishlari, bir-birlarini o'rgatishlari kuzatilgan. Albatta, hamma o'quvchilar ham tanqidiy fikrlashga o'rganilmaydi. Nima uchun guruh a'zolariga shunday deb o'ylaysiz? Nega? Misol keltira olasizmi? Qalqonsimon bez qanday vazifani

bajaradi? kabi "rag'batlantirish" uchun mo'ljallangan savollar orqali o'quvchilar to'g'ri fikrlay olishini ko'rsata oldi. Shunday qilib, ular o'z fikrlarini yig'ishdi, tushunishdi va guruh rahbari ularni boshqarib va himoya qildi. Bu topshiriq natijasida o'quvchilar tanqidiy fikr yuritdilar, savol-javoblar orqali tahlil qildilar, hayot bilan bog'liq kasallik turlariga misollar keltirdilar.

3. Qo'llash bosqichi: O'quvchilarga "Yosh xususiyatlariga ko'ra" topshirig'ini berdim. Bu "To'liqsiz gap" usuli yordamida nuqta o'rniga tegishli gapni qo'yishdir.

1. Organizmda moddalar almashinuvi sekinlashadi, ayniqsa buziladi. 2. Teri ostidagi , teri quriydi, tanasi shishiradi. 3. kamayadi. 4. yurak sekinlashadi. 5. harakat sekinlashadi, yomonlashadi, sochlar to'kiladi va ingichka bo'ladi.

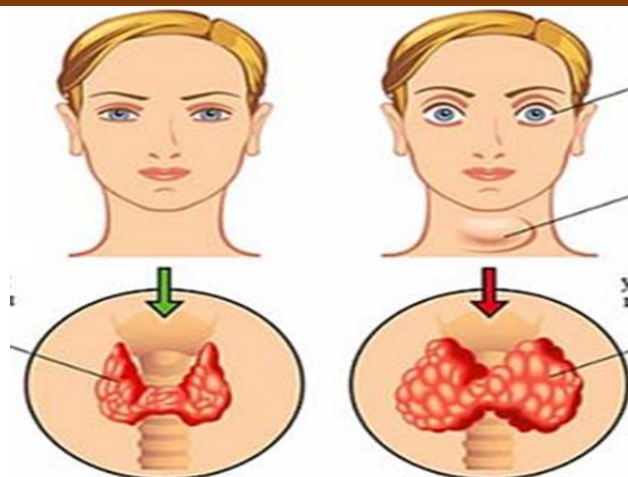
Topshiriqning to'g'ri bajarilishi nazorat qilinganda xatolarga yo'l qo'yilgan, ayrim guruhlarining javoblari to'g'ri bo'lgan. Men ularning javoblarini qabul qildim va ko'rsatmalar berdim. Guruhdagi iqtidorli va iqtidorli o'quvchilar o'zlari topgan ma'lumotlarning asosiy ekanligini isbotladilar va tushuntirdilar. Baholash varaqasi yordamida har bir topshiriqni o'z vaqtida baholadik. Tetiklantiruvchi daqiqalarni o'tkazish uchun "Ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish" modulini qo'llab, interfaol doskadagi videorolikdan "Baxtli kun" qo'shig'iga raqs tushdik. O'quvchilar tetiklantiruvchi mashqdan zavq olishdi. Biz o'zimizni tetiklashtirdik va darsimizni davom ettirdik.

4. Tahlil bosqichi: Bilimlarni yanada rivojlantirish maqsadida "O'yla, birlash, baham ko'r" usulidan foydalandim. Buning uchun o'quvchilarga rasmlar bo'yicha masala berdim va ularga topshiriq berdim. Ular rasmlarni yig'ishdi va quyidagi vazifani bajarishdi. Ya'ni o'quvchilar tiroksin gormoni barcha moddalar almashinuv jarayonlarida (oziqlanish va yog'), organizmning o'sishi va rivojlanishida ishtirok etishini, asab tizimi va yurakning qo'zg'aluvchanligini oshirishini tushunmagan. Shu munosabat bilan guruhda ish tahlil qilinib, muhokama qilindi. Birinchi "Jigar" guruhi qalqonsimon bez barcha umurtqali hayvonlarda uchraydigan eng katta endokrin bez ekanligini ta'kidladi. Ikkinchi "Yurak" guruhi qalqonsimon bezning old qismida joylashganligini rasmlar bilan isbotladi. Qalqonsimon bezning faoliyati buzilganda yuzaga keladigan anomaliyalar tushuntiriladi. Uchinchi "O'pka" guruhi kasallikni davolash uchun qalqonsimon bezning kichik qismini kesib tashlashni, shuningdek, alohida hujayralarni yo'q qilish uchun rentgen nurlari bilan davolashni aytdi. To'rtinchi "Miya" guruhi tiroksin ishlab chiqarish bilan gipofiz bezining oldingi qismi tomonidan chiqariladigan gormonlarni tartibga solishini aytdi. Har bir guruhdagi iqtidorli va iqtidorli o'quvchilar javoblarini Venn diagrammasi yordamida tahlil qilindi. Men o'quvchilarimga rahmat aytdim. Chunki bunday javobni kutmagandim. Bu topshiriqlarni bajarish jarayonida o'quvchilar turli topshiriqlarni bajarish orqali yangi usullarga moslasha boshlaganliklarini kuzatdim. Chunki ularga yangi usullardan foydalangan holda darsga oid topshiriqlarni berganimda, ular topshiriqni qiziqish va sifatli bajarishga harakat qilganliklari yaqqol sezilib turardi. Topshiriqni bajarish orqali fikrlash qobiliyati, til ko'nikmalari rivojlantirildi, iqtidorli o'quvchilar aniqlandi.

5. Sintez bosqichi: O'zlashtirilgan bilimlarni to'plash maqsadida "Yuguruvchi kim?" usulidan foydalandim. Bu erda birinchi "Jigar" guruhi miksedema belgilarini aytdi. Kasallik belgilari: organizmdagi moddalar almashinuvi 30-40 foizgacha sekinlashadi, ayniqsa, oziq moddalar almashinuvi buziladi. Ikkinchi teri ostida suv to'planadi, teri quriydi va tanasi shishiradi. Uchinchi tana harorati pasayadi. To'rtinchi yurak urishi sekinlashadi. Beshinchi harakat sekinlashadi, fikrlash qobiliyati yomonlashadi, sochlar tushadi.

Ikkinchi "Yurak" guruhi giperterioz belgilarini eslatib o'tdi. Qalqonsimon bezning to'qimalari o'sib boradi va kattalashadi va bir kilogrammgacha og'irlik qiladi, shuning uchun qalqonsimon bezning shishishi deyiladi. Ushbu kasallikni davolash va oldini olish uchun 100 kg tuz uchun 2,5 gramm yod, kaliy tuzi qo'shing. Dori-darmonlar bolalar bog'chalari va maktablarda beriladi. Preparatning bir donasida 1 mg kaliy yodid mavjud.

Uchinchi guruh "O'pka" kretinizm kasalligini tahlil qildi. Bu yosh bolalarda qalqonsimon bez gormoni yetishmasligi o'sish va jinsiy kamolotga olib keladi. Bosh miya po'stlog'i po'stlog'ining ishi buziladi, aqli aqlidan ozadi. Agar kasallik og'irlashmasa, uni davolash mumkin.

To'rtinchi guruh "Miya" Basedov kasalliklarini o'rganadi. Qalqonsimon bez ko'p gormonlar ajratsa, organizmdagi moddalar almashinuvi kuchayadi, yurak urishi tezlashadi, qon bosimi ko'tariladi, asab tizimining hayajonlanishi kuchayadi. Ko'p yesa-da, semirmaydi, aksincha, jahli chiqadi, tez terlaydi. Uning ko'zlari katta va u oldinga qaraydi. O'ylaymanki, bu topshiriqda o'quvchilarning xotirasi, til ko'nikmalari, fikrlash qobiliyatlari rivojlandi. Men topshiriq to'g'ri bajarilganligini kuzatdim.

6. Baholash bosqichi: Endi o'quvchilar ushbu darsni qay darajada o'zlashtirganliklarini nazorat qilish maqsadida “BBB” usuli yordamida fikr-mulohazalarni tashkil qildim. O'quvchilarga stikerlar tarqatdim. Har bir topshiriq guruh rahbarlari tomonidan baholandi va jamoa a'zolari tomonidan kelishib olindi. Va fikr-mulohaza uchun u stikerlarni to'ldirdi va ularni "BBB" plakatiga yopishtirdi. O'quvchilarning fikr-mulohazalari va o'z-o'zini baholashlari orqali “O'rganish uchun baholash, o'rganishni baholash” modulidan foydalandim. Darsda unchalik qatnashmaydigan o'quvchilarimning fanga qiziqishi uyg'ondi. Chunki bu o'quvchilar guruhda ishlash jarayonida darsda qanday ishtirok etayotganini, faolligini ham sezmay qoladi. Iqtidorli o'quvchilarim, berilgan topshiriqlarni tez va ishtiyoq bilan bajarib, darsda faol ishtirok etishdi. Savollarga dalillar bilan javoblar berib, guruhlarini himoya qilishda o'z hissalarini qo'shdilar. Teskari aloqa orqali o'quvchilarning dars haqidagi mulohazalari “Bugun darsdan ko'p narsani o'rgandim, endi ko'proq o'rganmoqchiman” kabi mulohazalar yozildi. “Tafakkur”, “O'rgimchak to'ri”, “Yuguruvchi kim?”, “O'ylang, birlashing, baham ko'ring!” o'quvchilarni guruhda ishlashga, o'z fikrini aniq va ishonchli ifoda etishga, bir-birini hurmat qilishga, qadrlashga o'rgatish. guruh.

Xulosa. Mavzu bo'yicha metodlar yordamida fikr-mulohazalarni o'rnatib, dars bera oldim deb o'ylayman.

Natijasi:

- qiziqishning ortishi,
- bir – birini eshitadi,
- o'ylash, eslab qolish rivojlanadi,
- boshqalar fikrini muhokama qiladi,
- guruh bilan hamkorlikda ishlaydi.

O'ylaymanki, darslarimda oltita modulni integratsiyalashgan holda o'tkazsam, menda o'ziga ishongan, faol, tanqidiy fikrlaydigan, o'z fikrini erkin ifoda eta oladigan individual shaxs shakllanadi.

Adabiyotlar:

1. Tolipov O'.Q. Talabalar mustaqil ishlarida o'qitish vositalari: // Xalq ta'limi. – Toshkent, 2000. №1.
2. Kuysinov O.A. Some Aspects of Modular Educational Technologies Forming Professional Competence of Future Teachers Eastern European Scientific Journal. - Germany, 2018. №4. R.251-257.
3. Niyozov Q. Biologik ta'lim jarayonida o'quvchilar kompetentligini rivojlantirish asoslari. – Namangan: Namangan VXTXQTMOI, 2017 y.
4. Tolipova J., G'ofurov A., Umaralieva M., Abdurahmonova I., Abdukarimov A., Eshonqulov O. “Biologiya”. O'rta ta'lim muassasalarining 10-sinfi va kasb-hunar ta'limi muassasalarining o'quvchilari uchun darslik. -T.: «Sharq», 2017 y.
5. Rakhmatullayeva Anor Kairullayevna, R. A. (2021). Modern pedagogical technologies used to identify Gifted students in biology teaching. European Journal of Humanities and Educational Advancements (EJHEA), 2(10), 211-214.
6. Qo'ysinova Gavhar Haydaraliyevna //O'quvchilar mustaqil ta'limni Blum taksonomiyasi asosida tashkil etish // “Raqobatbardosh kadrlar tayyorlashda fan – ta'lim – ishlab chiqarish integratsiyasini takomillashtirish istiqbollari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya 2023-yil 22-noyabr, 720-724 b.